

KORTE AANKONDIGING.

H. BAUCHE, *Le langage populaire*, Paris, Payot, 1928.

Men vindt in dit uitnemende boek een beschrijving van de Franse gesproken taal: vormleer, syntaxis, lexicon. Men ziet, hier wordt de gemeenzame omgangstaal, die zo levend en zo mooi is, geheel „au sérieux” genomen, even goed als ware zij een door grammatici welgeordend letterkundig idioom. De titel spreekt van het „Frans zoals men het spreekt onder het volk van Parijs”, en inderdaad is er veel in wat men „plat” kan noemen, maar een grens tussen de lagere en de beschaafde spreektaal is moeilijk te trekken; een uitspraak als *lindi* voor *lundi* is niet beperkt tot het eigenlijke volk. Toch is het enigszins gevaarlijk te beweren, zoals een der critici van het werk doet, dat het boek van de heer Bauche nuttiger voor een vreemdeling is dan de Dictionnaire van de Académie française.

H. LANGLARD, *La liaison dans le français*. Paris, Champion, 1928.

Ce petit livre donne un aperçu aussi complet que possible des différents cas de liaison qui se présentent en français et comprend, outre une historique de la question, trois chapitres sur les liaisons obligatoires, les liaisons facultatives et les liaisons interdites; un index, utile surtout aux étrangers, clôt le livre. Il est intéressant, en comparant les textes phonétiques publiés par Koschwitz (1896), Saillens et Holmes (1909) et Rosset (1923), de constater que plusieurs liaisons ont cessé d'être obligatoires et que la tendance à ne pas lier se marque de plus en plus nettement dans la conversation.

Nous recommandos ce livre utile à nos lecteurs.

R. LEVY, *The astrological Works of Abraham Ibn Ezra* [The Johns Hopkins Studies in Romance Literatures and Languages]. Baltimore and Paris, 1927.

Het hoofddoel van de schrijver met zijn studie over de Hebreeuwse werken over astrologie van Abraham Ibn Ezra († 1167), is te onderzoeken welk belang voor de Franse lexicografie de Franse vertaling heeft die Hagin le Juif in de XIIIe eeuw ervan heeft gedictieerd aan Obert de Montdidier. Hij heeft daartoe een glossarium van de Franse woorden, met hier en daar een korte discussie, vervaardigd en publiceert dit in het hier aangekondigde werk, dat bovendien een uitvoerige inleiding bevat over Abraham zelf, zijn werken en de overzettingen ervan. Dit glossarium geeft verscheidene aanvullingen en verbeteringen tot het Woordenboek van Godefroy; het is als zodanig van hoog belang.

Medieval Studies in memory of Gertrude Schoepperle Loomis. Paris, Champion; New-York, Columbia University Press.

Uit deze bundel, samengesteld ter herinnering aan de sympathieke schrijfster van *Tristan and Isolt* (1913) vermelden wij de volgende studies die betrekking hebben op het speciale gebied van haar werkzaamheid: A. C. L. Brown, *The Irish element in King Arthur and the Grail*; J. Douglas Bruce, *Mordred's incestuous birth*; E. Brugger, *Blivadran, the father of*

Percival; R. S. Loomis, *The date of the Arthurian sculpture at Modena*; Lot-Borodine, *Tristan et Lancelot*; W. A. Nitze, *The identity of Brons in Robert de Borron's „Metrical Joseph”*; E. Vinaver, *The love potion in the primitive Tristan romance*. Verder werkten mede Thomas, Roques, Foulet, Rajna, Weeks, Grandgent e. a.

Den Kopenhagener Chansonnier, her. v. dr. K. Jeppersen und dr. V. Brøndal. Kopenhagen, Levin & Munksgaard; Leipzig, Breitkopf und Härtel, 1927.

Dit prachtige boekdeel bevat een uitgave en facsimilé's van het kostbare muziekhandschrift van de Kon. Bibliotheek te Kopenhagen. Het is van zeer groot belang voor de geschiedenis der muziek. Het is uit de tweede helft der XVe eeuw en bevat o. a. composities van Busnois en Okeghem; misschien is het in een Bourgondiese omgeving ontstaan. De drie en dertig gedichten zijn alle rondeau's of nauw met deze versvorm verwant. Zeer welkom zullen de transcripties in hedendaags notenschrift van al die melodieën aan de beoefenaars der muziekhistorie zijn.

Mej. M. L. Henry heeft in een goed gedocumenteerd boek *Stuart Merrill* (Bibl. de la Rev. de Litt. comp., XXXIV; Paris, H. Champion) en het aandeel van dien Amerikaan in de symbolistische beweging getekend. Zijn evolutie gaat van zuivere muziek (*les Gammes*) tot vrij-romantische verzen, van middeleeuwsche hermetische evocaties naar Walt-Whitmanachtige humanitaire poëzie, van aristocratisch symbolisme tot medeleven met de eenvoudigen in hun daagsche taal. Toch komt misschien de fijne, charmante, diep voelende, niet-sterke en zooveel goeds willende mensch meer op den voorgrond dan de dichter. Opgebouwd op onuitgegeven brieven, vriendenherinneringen, een goede kennis van het symbolisme is dit boek zeker „exhaustive”; het Fransch is zeer verzorgd; de geheele opzet en uitvoering zeer te prijzen.

Van de *Histoire comique de Francion*, ed. E. Roy (Verg. *Neophil.*, XIII, p. 232) is nu deel III verschenen (Paris, Hachette, 1928); 't bevat boek VII van 1623 = boek VIII van 1626—1633 en boek IX en X van 1626—1633; zorgvuldige, goed gecommeteriëerde uitgaaf, die weer sterk de meer of minder oprechte moraliseerende tendenties van den ouder wordenden Sorel doet zien (p. 6, 15, 21, 24, 53, 69, 112, 161), met zijn aanval op den *Parnasse satyrique* (p. 29) en zijn grooter voorzichtigheid in godsdienstzaken (p. 51). Een noot ontbreekt bij *à cœur saoul* (p. 36), *l'écrit* = gebuiksaaanwijzing (p. 185), *rubriques* = citaten (p. 188). Typisch zijn hierin de beschouwingen over de romans (p. 125 ss). P. 146 r. 10 lees: *s'il avait fait querir*.

R. SWITZER, *The Ciceronian style in Fr. Luis de Granada*. Instituto de las Españas, New York, 1927.

Een nauwkeurig onderzoek naar de wijze waarop Fr. Luis de Granada (1504—1588), „de Spaanse Cicero”, de verschillende voorschriften der *ars*

rhetorica in zijn werk toepast; een interessant hoofdstuk over Ciceronianisme in Spanje vóór Luis de Granada gaat vooraf.

FERNANDO DE LOS RÍOS, *Religiòn y Estado en la España del siglo xvi*. Instituto de las Españas, New York, 1927.

De bekende hoogleraar in het Staatsrecht te Granada drukt hier een drietal lezingen af die hij in 1925 in Amerika hield en waarvan vooral de eerste de culturele betekenis van Spanje helder uiteenzet.

O. TRÖGER, *Namengebung und Bedeutungswandel in gerbereitechnischen und gerbereichemischen Ausdrücken der französischen Sprache*. Diss. Frankfurt a. M. 1928.

Deze dissertatie bestaat uit een systematische lijst van technische termen, verklaard en toegelicht en volgens algemene gezichtspunten gegroepeerd. Schr., zoon van een lederfabrikant, chemies ingenieur en filoloog, was beter dan wie ook voorbereid voor deze speciale technische studie.

In onze laatste aankondiging van Walzel's *Handbuch der Literaturwissenschaft* (Akademische Verlagsgesellschaft m. b. H., Wildpark-Potsdam) in de tweede aflevering van dezen jaargang wezen wij op het lange uitblijven van het vervolg van Heiss' *Romanische Literaturen des 19./20. Jahrhunderts*. De uitgever deelt in aflevering 103 daaromtrent mede: „War für Herrn Prof. Heiss die Fortführung der Arbeit durch verschiedene äußere Hindernisse erschwert, so lag der Hauptgrund aber in der besonderen Schwierigkeit der gestellten Aufgabe: ein ungeheures Literaturgebiet, das 4 Länder mit z. T. sehr reicher Literatur umfaßte, in dem geplanten knappen Rahmen zu bewältigen. Diese Aufgabe, ein riesiges Material, die Fülle der geistigen Erscheinungen zu sichten, es in knaptester Fassung darzubieten und die geistige Distanz zu gewinnen, erfordert mehr als bisher die Notwendigkeit für den Herrn Verfasser, nicht kleine Abschnitte, sondern große Partien vollständig fertigzustellen und sie erst dann zu veröffentlichen. Bei der dazu nötigen erheblichen Vorbereitungszeit kann die Drucklegung erst in der ersten Hälfte 1929 beginnen und der Herr Verfasser will dann in schneller Folge sein Werk zu Ende führen.“ Tegenover deze stagnatie op het gebied der nieuwe Romaansche literatuur staat het verschijnen van een nieuwe afdeling Romaansch: *Die Romanischen Literaturen des Mittelalters* van Prof. Dr. L. Olschki, waarvan de beide eerste afleveringen (106, 110) verschenen zijn. Ook de Duitse literatuur wordt met twee afleveringen vervolgd: Müller's *Deutsche Dichtung von der Renaissance bis zum Ausgang des Barock* met aflevering 6 (108), Walzel's *Deutsche Dichtung von Gottsched bis zur Gegenwart* met aflevering 9 (105). Van Keller-Fehr's *Englische Literatur von der Renaissance bis zur Aufklärung* verscheen aflevering 4 (111). Bethe's *Griechische Literatur* vond met aflevering 12 (109) haar afsluiting, waaruit wij den slotpassus aanhalen: „Eine lesbare Geschichte griechischer Dichtung hat es bisher nirgends gegeben. So meine ich einem Bedürfnis nicht nur der Deutschen entgegengekommen zu sein. Nicht für Philologen

habe ich geschrieben, obwohl ich glaube, daß auch für sie in diesem Buche manches Beachtenswerte steht, sondern der Allgemeinheit wünschte ich, von der saftigen Lebensfülle, der weitreichenden Bedeutung und der Schönheit griechischer Dichtung eine Vorsteltung zu geben gerade jetzt, wo die unmittelbare Bekanntheit mit ihr mehr und mehr aus der Bildung der Kulturmenschheit zu entswinden scheint." — Niet minder dan drie afleveringen bereikten ons van Von Glasenapp-Geiger-Rosen-Schomerus' *Indische Literaturen*: 7, 8 en 9 (104, 107, 112), terwijl van het „Ergänzungsheft": Meissner's *Babylonisch-Assyrische Literatur*, de derde aflevering (103) het licht zag. Het monumentale werk is weer een flinken stap verder gekomen, waarbij de verluchting, die in zoo nauwen samenhang met den inhoud staat, haar voornaam artistiek cachet handhaaft.

TH. KALEPKY, *Neuaufbau der Grammatik*, Leipzig—Berlijn, B. G. Teubner, 1928. 105 blz., kl. 8°.

In achttien hoofdstukken behandelt de heer Kalepky wat taal in de ruimste zin en in de beperkste zin is, en over welke middelen de taal beschikt; hij gaat voorts de samenstelling na van de zin, bespreekt de wijzigingen die de woorden ondergaan, onderzoekt hoe 't verloop der handeling wordt uitgedrukt en eindigt met uiteen te zetten hoe de verhouding tussen verschillende woorden of gedachten wordt aangeduid. — De voorbeelden zijn bijna uitsluitend aan het Duits, Frans en Engels ontleend. De heer Kalepky beschouwt de taal vóór alles psychologies. Zijn beknopt geschrift verdient belangstelling en overweging.

De Heer H. C. Elmer, hoogleraar aan de Cornell University, heeft bij „the Macmillan Company" (New York, 1928) een *Latin Grammar* uitgegeven, die ten doel heeft de spraakkunst van het Latijn op een eenvoudige, voor leerlingen van jonge leeftijd begrijpelijke wijze voor te stellen. Zijn werk is de vrucht van langjarige praktijk en van wetenschappelijke studies (o. a. *Studies in Latin Moods and Tenses*). De bezwaren van de schrijver tegen de meeste in Amerika en Europa gebruikte Latijnse spraakkunsten, heeft hij uiteengezet in een brochure van 40 blz., getiteld *It there need of another Latin grammar?* Deze brochure ontving onze redactie ter begeleiding van het aangekondigde boek. Opmerkelijk is vooral de bestrijding van de z.g. *subjunctivus potentialis*, waarvan volgens hem de betekenis *wellicht, mogelijk* alleen aanwezig is wanneer een woord als *fortasse* er bij staat. Hij spreekt van een „would-should subjunctive" (blz. 190 vlg.).

De redactie ontving een speciaal nummer van *De Idee* (VI, no. 3, Nov. 1928) gewijd aan *Studies over Taalphilosophie*. De inhoudsopgave laten wij volgen: J. Hessing, Proeve eener voorbereiding tot wijsgeerige spraakleer. — W. L. Thieme, De Stem als beeld, symbool en teeken. — H. G. ten Bruggencate, Subject en predicat en hun beider verhouding in *zin en oordeel*. — Boekbesprekingen [E. Cassirer, *Philosophie der symbolischen Formen* (H. G. ten Bruggencate); E. Wolff, *Philosophie*

des Geistes (B. Wigersma); B. Bauch, Goethe und die Philosophie (idem)]. — Jhr. H. de Brauw, Uit de tijdschriften. — Aanvulling der Bolland-Bibliographie van het Bolland-Boek. — Mededeelingen. — Het tijdschrift geeft 2 of 3 aflev.; prijs per jaargang f 7.50, p. a. J. Th. van Douwe, Baan 61, Rotterdam.

AANKONDIGING VAN EIGEN WERK.

S. ERINGA, *Dichters van Oud-Hellas: Homerus-Aeschylus*. Delft, W. D. Meinema, 1929.

Deze studie heeft ten doel de belangstelling voor twee van de geniaalste dichters der wereldlitteratuur te verlevendigen of te bestendigen. Zij poogt een grooter deel van het Nederlandsche publiek te bereiken dan degenen die zich met Helleensche poëzie alleen bezighouden; we hebben gemeend ook de nieuw-litteratoren de gelegenheid te bieden tot vergelijking van de werken der moderne letterkunde met die der oudheid en zoo nader de beteekenis te bepalen, welke de laatste voor de andere heeft gehad. Om wie voor wereldlitteratuur belangstelling gevoelt deze grooten onder de dichters naderbij te brengen, achtten we het noodig den tijd en de omgeving, waarin zij leefden en die hun kunst mede hebben bepaald, voor de aandacht te roepen. Bij de beschouwing hunner werken diende vooral in het oog gevat hetgeen voor onze dagen beteekenis heeft. We behandelden daarom Homerus in verband met de Cretenzisch-Myceensche cultuur, de eenheid zijner gedichten uit litterair-aesthetisch oogpunt, het ontstaan der Grieksche tragedie en haar beteekenis voor den Atheenschen staat en de Atheensche samenleving, de karakters, door Homerus en Aeschylus uitgebeeld, hun godsdienstig-zedelijke ideeën, de mythen tot stof voor Aeschylus' dichtwerk gekozen, en datgene wat aan de kunst van Homerus en Aeschylus haar bijzonder karakter geeft.

R.

S. E.

S. W. F. MARGADANT, *De Psychologie van het Grieksche Werkwoord. Beschouwingen over oorsprong en beteekenis der vervoeging*. 's Gravenhage, J. Philip Kruseman, 1929. IX en 89 blz. Prijs f 2,—.

Schr. ontwikkelt een theorie, naderhand in groote trekken bij Bréal teruggevonden (*Les commencements du verbe*, 1899). Tijden, wijzen, en genera van het idg. werkwoord zouden aanvankelijk slechts uitbreidingen zijn geweest, ter intensivering of om innerlijke spanning (het subjectieve) kenbaar te maken, zonder essentieel onderscheid in beteekenis. Later heeft differentiatie plaats gehad. In het Grieksch en elders zijn nog vele overblijfselen van den ouden toestand voorhanden (b.v. de aoristus gnomicus), en het gevoel voor de grammaticale categorieën is bij de Grieken tamelijk vaag gebleven. Het gebruik van coniunctivus en optativus kan alleen verklaard worden door van een deictiphe of emphatiphe grondfunctie (geen grondbeteekenis) uit te gaan. Omtrent de naamvallen geldt het zelfde; zelfs